

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ   Опитът от началото на 1984 г., когато се появява статията на Хр. Въжаров (1984), до наши дни показва, че решаването на "индексната" задача с помощта на съвременните средства на статистическата теория, основаваща се на теорията на множествата и теорията на разпределенията, трудно се разбира или липсва желание да се разбере. Това никак не е трудно да се обясни. Интересно е, че малко хора навремето са могли да разберат първата статия на Айнщайн (далеч съм от мисълта да сравнявам когото и да било с него), свързана с теорията на относителността¹⁸, но почти всички са се опълчили против него. Нещо повече, в Германия е излязла книга "Сто автори против Айнщайн". Сякаш научната истина може да се защитава с броя на авторите. Така са посрещани и други нови истини в науката, което в някаква степен е и естествено.

И още, историята на науката е показала, че "ученият само в краен случай посяга на фундаменталните принципи на своята наука. Ако това стане, то вече става дума за революция в науката - явление, което е твърде рядко в историята" (Черняк, 1986, с. 166). Разбира се, в случая с индексната концепция не става въпрос за фундамента на статистическата теория, а само за една теоретична концепция, която със своята несъстоятелност привнася логически противоречиви построения в статистическата теория и практика. Отстраняването ѝ по същество ще има революционно значение не само за статистиката, но и за цялата икономическа наука и практика.

Очевидно е, че независимо от приведените доказателства в тази и в други публикации за логическата противоречивост и несъстоятелност на индексната концепция усилията за нейното отхвърляне ще бъдат много трудни. Индексната концепция е с няколковековна история. Тя е влязла здраво в статистическата практика на страните по света, както и в други науки, и най-вече в икономическите. Много научни работници са обучавани на нея или са свързали научното си творчество с индексната концепция и трудно ще я преоценят. Но също така е очевидно, че колкото по-дълго индексната концепция запази своята непоклатимост, толкова по-дълго тя ще въвежда в заблуждение както по отношение на динамиката на икономическите явления, която се изучава с нейна помощ, така и по отношение на "факторните" влияния, с които се обяснява тази динамика.

Като че ли най-трудно човек се освобождава от своите самозаблуждения. Това съм го изпитал на собствен гръб. Но друг път в науката просто няма, ако човек иска да върви напред. В същото време искам да подчертая, че производството на "брак" в науката не е напразно загубено време. Откриването на такъв "брак" е подтик за нови научни дирения, за разработване на

---

¹⁸ Оригиналното заглавие на статията "Към електродинамиката на движещи се тела" не говори нищо на неспециалиста.